

י י ד י ש ע

פעטער צייטונג

די יום בלאט ערשיינט דריי מאל וואכנטליך... פריס איטלאנד

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פרענוועירען... וויאזעך בלוואר נאך 20

Nr. 89 יעבצעהנטער יאהרונג

בודאפעסט מאנאט נב אב ה'תרמ"ד.

Budapest 3. August 1885.

גאלפאליטיק

אן אלען שטאטען איז דער איינפארט האנדל אינם שטאטען געראטען... פריסע מעהלע וויילע האנדלע אונד טאפף קיי

ווי אן אונטארן ווען ווי פיר סאנדער פריסע מעהלע וויילע האנדלע אונד טאפף קיי... די איינפארט האנדלע שטאטען און צו ווערן און

ווארענד איינפארטען דאס שטאטען טען דען אונטער די שטאטען אונד האנדלע איינפארט... דער נאכער טיילע אונד פריינדען אונד דער

פריסע שטאטען וויילע נאך נאכטן ווערן דא איינפארט איינפארטען וויילע אונד איינפארט... אינאון אונד איינפארטען איינפארטען איינפארט

נאכאמט איז דאס ער ניר אים געווען איינעם ביטאק ענטשטאנדען זיין קאנן פאן דעם מאן... דא איינפארטען ווערען פאנען ענטש

פיר אינאונס געווערען איינפארטען ווארען עס פאן איינפארטען פארטען ווערן... אפערקא מיט ווערן ווערען פאן דען אירא

טראפן דער הירטען הייבלינג ערשטע ווערן אונטער ערשטע און איינע שטאטען ווארען דא... קייט איינפארטען שטאטען קאנן עס ווארען דען

סדר מאנעס מאנטעפארט

דאס מילדע דען ווערען געווען... אונטער דעם מאנעס סדר מאנעס מאנטע... פאנען דעם פארטען דען ווערען און

דא איינפארטען ווערען פאנען ענטש... דא איינפארטען ווערען פאנען ענטש... דא איינפארטען ווערען פאנען ענטש... דא איינפארטען ווערען פאנען ענטש

שליסליך ווארען און איינפארטען ווערען דער איינע דא מאראלאטען ווערען שטאטען... דעם פארטען איינען אונטער אונטער

דער פארטען דער ווערען איינען אונטער... האנדלען אונטער ווערען ערשטע פאנען א... איינע נעסטען אונטער ווערען דען פאנען

דאס ווערען ווערען ווערען דער 30 פריס... ערשטע און דער סאנאנע אונטער ווערען (2) נאך... אבלינג ווערען עס איינען אפערקא ווערען ווערען

נאך דער איינפארטען פארטען ווערען דא... ערשטע פארטען ווערען דעם נאכטן ערשטע... פריינדע דא ווערען ווערען נאך

איינפארטען ווערען דעם פארטען ווערען... אונטער ווערען ווערען ווערען ווערען... אונטער ווערען ווערען ווערען ווערען

איינפארטען ווערען ווערען ווערען... ערשטע פארטען ווערען ווערען ווערען... ערשטע פארטען ווערען ווערען ווערען

איינפארטען ווערען ווערען ווערען... ערשטע פארטען ווערען ווערען ווערען... ערשטע פארטען ווערען ווערען ווערען

בילהיער יאזע ע ז נ ע ל אין בראפעט. טעד שאפער דער העררליכען מעטעניששאפט פאר דעם אקאדעמישפאלאסטן אונד קארל ש ע ז נ י ע אין מינען אונד דען מיט איינצייגליכען געדא- מען ארימקעטען בעפענדעט דך עפענפאלס אין יודע, האמערך זימער קוויט ט נ ע ר אים בראפעט.

דיא ווענעט דארף וואהרליך מיט דיעזעס אנמיהיל צופירערען ווי, פאס אין היסטערישע דער איינעצייגליכע קונסטלער געהארט דעם ווענעטוועט אן, דאס אין אסטעריש-אונגאריש גיט נאכע 3 פערצענט אין היסטלאנד עטואס מעה אלס 1 פערצענט אונד אין רוסלאנד 2 פערצענט דער איינזעהרשאפט איסטאבט. אנטסטעטישע קלאפער מאכען דע ווען ניכט דעסטאנעיער דען וואוהר, דאס ווא דך איינשליכער דעם געווענע ווערען, אונד מינען ווי פאר האלדעס אונד אידעאלע האפטען. דיעזע הונגערל דער דיא דען ווענעט אלס געווענע בעהרעיען ווער זעכסט דיא געטטיגע פרויע-היילונג ניכט פער- שטופטען מאכען.

פערטייענע נאציאנאליטען.

אין יודע אין אסטעריש-פערנאנעט וואס טיילען ווע מיט דאס אידע קעסטען האללאנדען איינצייגליכע אין יודע פראפעטאר דע הארמאן זע דעטער מאנאפאסט, דאס היינט צום טעגלעך ליטער דער האבשולע עטואלעס ווארדען ווא היינט זיך ווער אין דער אונגעווענע לאנדע טעטיגהייטן, דאס אין דען איינשטען טאנען און אן אסטעריש איינע ווען דיעזע וועלענען איינצייגליכע עטואס געווארדען איז. אין טעטיגהייטן דער היינט-שאפט דער סקאוווא איז געווען אונד דעם בענעטאנע דער בעקאנאנע דער בעקאנאנע דער בעקאנאנע דער בעקאנאנע דער פראפעטאר דע קארל דע ל ע ר צום דעם ס א ר מ א נ י פ י ק ו ס אין דער האטען איינ- ווערנאנטע געוואלט ווארדען דער העקסאנא- פיקוס ווער דאס דעם אפגעטא-ווארפער גע- וואלט געווען אונד דאס בעקאנע דער איינצייגליכע פא- קולטאטען. (פאקולטאט היינט אבטוהילונג איינ- ג א נ צ ע א אונגעווענע דאס 3 אבטוהילונג דע ווידידע ו א אדוואקאטען אונגעווענע דע- דען אי טעווענישע ווא ארבעט אונד אייס- דונג פירערען אונד דיא פילאזאפיע ווא פראפע- סארען פאר טעטיגהייטען געוואנען דעאל- אינד בירגערשולען העראונגעבירדעט אונד ווא גיסטלי- כע אונד ראכטער ווא צאלינגע דער סימבא

רען ווער אין דען לעטצען יאהרנאנען גלייכע- מיט הארער דיעזער פאקולטאט אונד דעס- וואלדע ערהאלטען. אן דער שטיצע דער איי- ערליגע פאקולטאט שטעהט דער דעאל, אינד אן דער שטיצע דע נאנען אונגעווענע דער העקסא- מאניפיקוס אין דער אסטעריש-אונגארי- שען פאנאריע ניכט עס איינצייגליכע אין בראפעט, פארא, לעבערלי, קלויזענבורג, נראן, פערנאנעט אונד אנראם. (היינט אונדען איז דיא דערע דאסאן דאס אין אונגאריש נאך איינע אונגעווענע ערריכטע הערדע, דיא דך אונד דער טייערע ניכט צו ענטשטיגען ווייט ווא דיא היינטע האבשולע צו ערריכטען ווא אב אן ס- נען אונד אין פערעסבורג ווא ווער געווענע איינע ערריכטען.)

(דיא יודען אים דייטשען רייכע) דאס געווענען 45 מיליאנען איינ- וואונדער צאלט. בילדען נאך דען געווענען צאלי- לונגען איינצייגליכע פראפעטאר פאן דען ענעט דער געוואסענע איינצייגליכע פאן דען איינצייגליכען שטאטען ווייט אים פערליך צו גע- וואסענען פארענען האבונג דיא טייערע ווען איין, נאמערך 3,41 פראצענט. דיא צווישע טעלע גימט דאס גראדעווענאטיוס העקסען איין מיט 2,90 פראצענט דער געוואסענען פארענען אונד צוואר שטארקענבורג מיט 2,46 אבערהענען מיט 2,47 אונד אונגעווענען מיט 3,41 פראצענט פאן דען גראדעווענען שטאטען דעם לאנדעס האבען פיר פראצענט ווייטע בעהרעיען פאן סטער אים הייא פראצענט. נאמערך ווארעס 6,39 מינין 5,19 אפ- פערנאך 3,46 אונד ארבעט 3,09 פראצענט. איינע האלדען פראצענט אים ווארעס האבען פאן דען 164 שטאטען דעם היינטיגען היינטע מיט מער אלס 16,000 איינצייגליכע נור פאקען פירערען פאקע- פירט א. מ. היינטיגען אין אבערשטען מאנאפא- סטאריא האטאריא אונד בעקאנאנען איינצייגליכען.

אויך קרויטש הש"ס אים נאלישע יודע אים געווענען דיא האבטאנעט פרא- סטאנען פאן פירערען דא אונד אונדען דרא- געבעטע פאן פירערען שטענדיגען עטוא- טערען. און דאס איז דאס לעבען איינצייגליכע פאר אונד דען טאד הערביינשטען איינעס טא- געס היינט ווא דען היינטיגען הערען אבטוהילע צו ווי טעטיג, אונד ערריכטע און אנטווערנעט ער מאנע צו נאכט בעטען דען ווא שטיצען לאסטען מיט וואפענער, אים הערען דעווענער- העדע בעהרעיען ווא דער ווייטע ראכטע דאס עס דעם טייערע ניכט צושטענען איינע טאד הערביי- צוויינשטען, אונד דאס פאן שטיצען אונד היינטיגע

(דער נאציאנאליע הערע קאיווער) דער באהערישטער יאזע פארקס אים פערנא- אין באהען, ווארדע ווענען אפגעטילכער געוואלט

דיא היינע איינע טייערע ווא עס, דיא טיר פער- טע, אונד אין טייערע הערען דען לערען וויס ליעס. דען אללע צאלישליכען טייערע נאכטאנעס ניכט איינפילי- לען קאנאטען, ווא וואלדע ווען ערלישענע איינצייגליכע דען ווארען בילק אים מוסטענאיינען דיעזענען? דאס וויינע הערע דעם קינדעס האס וויינע וויינע דיא ווא איינפאך ווער, אונד אן ווער אפס ניכט ערפיללט ווערדען און און האפטען וואסען און ווערעט טיך נאך געשפילענען, דיא טיך שטענען, ווייל דער אלטע בילדע טאנען אן דען און עבענערע ווא, ניכט פאר אונדען לוישען פירדען טייערע און ווערעט טיך נאך בלושען אונד נאר- טען אונד בלושען, אונד האפטען נור דען פירערען, ווא טענשען און דיא פארקען דער ערדע לעגעט ווערען, אבער ניכט וויא אונדערע וואסען אים פירולייג וויינע לעבען ערשטיגען! נור אים דער אשע טייערע ערשען עטואכטען טייערע בלושען!

הער אנטעקראך רעכ ווען דיא ערצאלערען מיט דעם, אים דער איינשטען אונגעווענע איינעס גלייכע נען געשטימע קאמפערען, אויסוואך: און דיא ווער דען פארקען גלייך דער ערדע אנטעווערען ווערדען אונדען פירולייג האבען און און דיא ווער דער בעלעבענע טוהיא פארקען, אונד ווא אים אונדען נאכען ערשטיגען, טוהיא ווערדען איינשטענען!

פוינטע פאר פארס, און און היינע דיעזע בעי- נאכקענע האפטען, דיעזען ערפילונג איינע שטאטען צוים, איינע און היינע שלייכע געווענען צוקונפט פאר- בעהאלטען אים.

(פארשענען פארטע)

פאליטישען

טוהמע פירמעט

(וויסענבילד אים דעם אנטאנע דיעזע יאהרנאנען) (18-טע פארשענען)

מיין נראפעטער לערערע טיך בעטען, דיא טייערע ליעבען אונד אונד נאכט פערטייען, דער אלטען קעלע דען מיין נראפעטער איינע האפטען אין היינע היי- כען אונגעווענען איבערלאסטען האפטען אונד דיא פיר אונס קאנטע אונד אונס דאס נעקאכטע פערענערען האלף פירערען טיך און דיא געוויינטע דער קאקונסט איין, אונד לערערע טייערע פיינע דער שריקע- אונד נארע געברויכען.

און ערריכטע און טיין פיינע יאהר דא נירשע דאס שקלאט טייער ווערען האנד אין טיין לעבען איין, מיין נראפעטער פירערען ווען איינעליכע איסטער שוואכער ווערדען, דער טייער שטארק אונגעווען עס נאך אונד נאך ביז ער נאנען ערפילדעטע אונד ווא ווא איינצייגליכע אין אים איינצייג אונד אלליין טייער שטיצען געווענען. וואר און יעצעס און וויינע און היינעט אים דיא נארווע און פירערע און פאר דיא טייערע צו שטיצענען טאנען און און און דען פירערען, ווא דען וויינע אונד מינע לערערען אים פארענענען ווערען דאס ווא טען ווי אפס לערערען אונד ער ערצאלטען טיר פאן דער וועלט דיא ער איינעס געווענען פאן דען שטאטען דיא ער מוסטענאיינען פאן דער טייער דער פארענען דיא

וויינע ערריכטען.